

Dosarul nr. 1ra-1/2023

1-22010563-01-1ra-03012023

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Ion Guzun,

Judecători Sergiu Daguța, Boris Talpă, Ghenadie Eremciuc, Anatolie Țurcan,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut împotriva sentinței din 03 iunie 2022 a Judecătoriei Strășeni și deciziei din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului

Motricală Vasile XXXX.

Termenul de examinare,

*instanța de fond: 25.01.2022 –
03.06.2022,*

*instanța de apel: 30.06.2022 –
19.10.2022,*

*instanța de recurs: 03.01.2023 –
04.07.2023.*

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința din 03 iunie 2022 a Judecătoriei Strășeni, a fost încetat procesul penal de învinuire a lui Motricală Vasile în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, în temeiul art. 1 și art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31 decembrie 2021.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Motricală Vasile în anul 2021, la sfârșitul lunii octombrie la o dată ce nu a putut fi stabilită, în jurul orelor 21:00, împreună și de comun acord cu minorii Gorean Petru și Rusu Grigore, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin efracție, deteriorând un geam, au

pătruns în incinta Liceului Teoretic din s. Xxxx, r-nul Xxxx, de unde au sustras un laptop de model „HP”, cauzând astfel instituției de învățământ un prejudiciu material în valoare de 5 971,2 lei.

Prima instanță a constatat vinovăția inculpatului lui Motricală Vasile în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal după indicii - furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșit de mai multe persoane, prin pătrundere în locuință.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Xxxx, Ion Carp a declarat *apel*, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-l recunoaște pe Motricală Vasile vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, să-i fie stabilită acestuia o pedeapsă de 500 unități convenționale, încetarea procesului penal și cu liberarea inculpatului de la executarea pedepsei în temeiul actului de amnistie în baza „Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la Proclamarea independenței R. Moldova”, în rest sentința să fie menținută.

Apelantul a invocat netemeinicia parțială a sentinței în partea dispunerii încetării procesului penal, or, Codul de procedură penală identifică doar trei categorii de sentințe: a) sentință de condamnare (art.389 Cod de procedură penală); b) sentință de achitare (art. 390 Cod de procedură penală) și c) sentință de încetare a procesului penal (art.391 Cod de procedură penală).

Astfel, în cazul aplicării prevederilor „Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței R. Moldova”, unica soluție pe care instanța de judecată o poate adopta în urma judecării cauzei este - sentința de condamnare.

Faptul respectiv este expres reglementat în art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală care stabilește că în cazul actului de amnistie prevăzute la art. 107 Cod penal, instanța de judecată adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și liberarea persoanei de la executarea ei. Iar încetarea procesului penal în baza actului de amnistie nu se regăsește în nici unul din temeiurile indicate expres în art. 391 Cod de procedură penală.

Respectiv, la emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei nu este posibilă, fiind exclusă de următoarele prevederi normative: a) art. 396 pct. 4) Codul de procedură penală, care stabilește că, în cazul încetării procesului penal, urmează a fi revocate măsurile de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, fapt care nu poate fi acceptat în cazul aplicării amnistiei, or, prevederile amnistiei se răsfrâng doar asupra pedepselor și măsurilor de constrângere cu caracter educativ, nu și asupra bunurilor ce urmează a fi confiscate, acțiunii civile, măsurilor de siguranță..., b) art. 107 alin. (1) Cod penal, care stabilește că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei, astfel, pe caz urmând a fi constatată vinovăția persoanei în comiterea faptei incriminate cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu este posibil în cazul încetării procesului penal; c) art. 8 al „Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, care prevede doar posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei secundare, care poate fi aplicată inculpatului doar în cazul emiterii unei sentințe de condamnare.

Prin urmare, la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6), 350 alin. (1) și 332 alin. (5) Cod de procedură penală, de facto, contravine normelor procesuale în vigoare, deoarece instanța de judecată urmează să restituie către proprietari bunurile care trebuiau confiscate, să revoce măsurile de asigurare a acțiunii civile și să lase fără examinare acțiunea civilă, procedând exact în modul cum este indicat în art. 396 pct. 4) Cod de procedură penală, care reglementează expres ce decizii urmează să conțină dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal.

Subsecvent, în cazul intervenirii actului de amnistie, emiterea unei sentințe de încetare a procesului penal contravine prevederilor art. 107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243, deoarece, în asemenea caz, instanța de judecată nu poate constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componente de infracțiune prevăzute de legea penală.

Consideră apelantul că, norma din art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală este caducă și deși se regăsește în cod, este inaplicabilă, deoarece contravine celorlalte prevederi ale Codului penal și a Codului de procedură penală și ar încălca grav drepturile celorlalte părți în proces.

Din acestea motive, apelantul consideră că instanța de fond trebuia inițial să constate vinovăția persoanei în comiterea faptei incriminate, să stabilească pedeapsa, să dispună absolvirea inculpatului de la executarea acestei în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu expunerea ulterioară asupra chestiunilor prevăzute la art. 385 Cod de procedură penală.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2022, apelul a fost respins, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, constatând în mod just ca fiind demonstrată integral vinovăția inculpatului Motricală Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, individualizată prin „furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșit de mai multe persoane, prin pătrundere în locuință”.

Potrivit prevederilor art. (1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, statuează expres că, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

Mai mult ca atât, conform prevederilor art. 2, al aceleiași Legi (1) procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de

urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate, or la caz suntem în prezența cererii depuse de inculpatul Motricală Vasile (f.d. 161).

Astfel, instanța de fond în mod întemeiat a dispus încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea în privința inculpatului a art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021.

Subsecvent, s-a constatat că inculpatul Motricală Vasile la data de 16 mai 2022 a depus o cerere privind aplicarea în privința sa a Legii nr. 243 din 24.12.2021, prin încetarea procesului penal, pornit în privința sa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, cerere pe care a susținut-o în ședința de judecată.

Totodată, avocatul în interesele inculpatului, în ședința de judecată în instanța de fond a declarat că susține poziția inculpatului privind aplicarea art. 2 al Legii privind amnistia, solicitând încetarea procesului penal, confirmând prin semnătură solicitarea inclusă în cererea semnată de inculpat, or acesta și-a exprimat în scris acordul la aplicarea Legii respective, întrunind astfel condițiile necesare.

Subsecvent, instanța de apel reține faptul că atât partea apărării, cât și partea acuzării în ședința instanței de fond au fost de-acord că amnistia este aplicabilă cazului respectiv, diferența rezidă doar în exprimarea procesuală a aplicării amnistiei.

În combaterea argumentelor apelantului, instanța de apel a menționat că, înlăturarea răspunderii penale ca efectul actului de amnistie, nu se identifică cu înlăturarea pedepsei, dat fiind faptul că prima presupune o scutirea persoanei care a săvârșit o infracțiune de obligația de a suporta sancțiunea prevăzută de norma de incriminare, iar a doua presupune scutirea persoanei de executarea pedepsei stabilite prin sentința de condamnare (adică, doar după recunoașterea vinovăției și stabilirea pedepsei). Deci, înlăturarea răspunderii poate fi efectuată doar prin încetarea procesului (este alogică înlăturarea răspunderii penale prin recunoașterea persoanei ca fiind vinovată și liberarea de executarea pedepsei, deoarece răspunderea penală a intervenit și a fost aplicată), iar înlăturarea pedepsei poate fi realizată doar prin sentința de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executare a pedepsei.

Soluția încetării procesului penal în ședința de judecată are semnificația absolvirii inculpatului de răspundere penală și de pedeapsă pentru temeuri de nereabilitare, iar în unele cazuri și pentru temeuri de reabilitare. Astfel, soluțiunea este o soluție a instanței de judecată prin care cel acuzat se scutește de răspundere penală în cazurile când tragerea la răspundere penală este împiedicată de anumite circumstanțe prevăzute de lege sau se dispune înlocuirea acesteia cu alte modalități de răspundere (de exemplu cu cea contravențională). Încetarea procesului penal în faza judecării cauzei în prima instanță constituie o soluție determinată de inoportunitatea atingerii scopului procedurii în cauză, de regulă, fără a se pronunța asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.

Iar înlăturarea răspunderii penale prin încetarea procesului din motivul intervenirii amnistiei nu contravine prezumției nevinovăției dacă persoana care a săvârșit o infracțiune este de acord să fie liberată de răspundere penală și nu insistă asupra soluționării cauzei penale în ședință de judecată publică în fond pledând a fi nevinovat (posibilitatea continuării examinării cauzei este prevăzută în art. 332 alin. (5) Codul de procedură penală.). La baza acestei concluzii stă argumentul că prezumția de nevinovăție este nu doar un principiu, ci și un drept al persoanei, în special a celei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni, și acesta, ar trebui, în consecință, interpretat potrivit unui drept și nu obligații. Dacă persoana renunță la un anumit drept, atunci aceasta nu mai poate pretinde că i s-ar fi încălcat acest drept.

În cazurile în care inculpatul nu manifestă, direct sau indirect, acordul la aplicarea amnistiei (refuză să manifeste acordul; solicită achitarea sa; solicită încetarea procesului pe un alt temei decât amnistia; se eschivează de la prezentarea în ședință și examinarea cauzei are loc în lipsa sa), doar atunci instanța de judecată urmează să examineze probele cu emiterea unei sentințe. Această sentință poate fi sentință de achitare, sentință de încetare (pe alt temei decât amnistia) sau sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea pedepsei.

Din cele constatate supra, instanța de apel a statuat că, motivele invocate de către acuzare în cererea de apel nu și-au găsit confirmare la judecarea cauzei, or instanța de fond corect a reținut că inculpatul Motricală Vasile dorește aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia, cu încetarea procesului penal pornit pe numele său și ținând cont de faptul că Legea permite aplicarea amnistiei, depunând în acest sens o cerere în scris, și fapta care i-a fost imputată, a fost săvârșită până la intrarea în vigoare a legii enunțate supra și anume la sfârșitul lunii octombrie anul 2021, dată ce nu a fost posibil de stabilit, precum și faptul că pedeapsa principală prevăzută de sancțiunea infracțiunii imputate acestuia nu depășește 4 ani închisoare, fiind calificată drept una mai puțin gravă, neexistând vreo restricție în sensul art. 6 al Legii nr. 243 din 24.12.2021, instanța ajungând la concluzia că procesul penal în privința lui Motricală Vasile, intentat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal urmează a fi încetat în legătură cu aplicarea art. 2 alin.(1)-(3) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021.

Astfel, la cazul dedus judecății, inculpatul Motricală Vasile nu cade sub incidența restricțiilor formulate în art. 6 din Legea nr. 243, iar în privința ultimului pot fi aplicate prevederile actului de clemență.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul invocă că instanța de apel, verificând cauza sub aspectul întrunirii de către inculpat a exigențelor actului de amnistie urma să aprecieze just, dacă acesta poate fi aplicat ținându-se cont nu numai de sancțiunea normei penale imputate inculpatului, ci și de alte criterii ce țin de practica judiciară în materia aplicării dispozițiilor art. 107 Cod penal, inclusiv și de raționamentele expuse în Legea nr. 243 din 24.12.2021.

Ignorând cazurile de adoptare a sentințelor de achitare, emiterea cărora poate avea loc în cazul solicitării aplicării amnistiei de către inculpat, s-a constatat că una din soluțiile, care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres la art. 389 alin. (4) pct.2) Cod de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, situație masiv întâlnită datorită practicii judiciare existente la aplicarea legii anterioare cu privire la amnistia din 29.07.2016, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

Respectiv, soluția de moment adoptată de către instanța de apel privind încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, nu este acceptabilă, or, acest fapt contravine normelor procesuale în vigoare, iar decizia ultimei este motivație inadecvată cu greșită interpretare de aplicare a actului de amnistie.

În drept, recursul este bazat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or soluția de încetare a procesului penal în privința lui Motricală Vasile conform actului de amnistie este contrară prevederilor legale.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia, or, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală indică că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarat în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, referindu-se la situațiile în care

hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Totodată, instanța de recurs atestă că recurentul își exprimă dezacordul cu soluțiile instanțelor de fond de aplicare a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Verificând criticile expuse în recursul declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, or, s-a stabilit, că adoptând soluțiile enunțate, instanțele de fond nu au respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală.

Colegiul menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 și art. 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță, la cererea inculpatului de aplicarea a actului de amnistie, a emis sentința de încetare a procesului penal de învinuire a lui Motricală Vasile în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, în temeiul art. 1 și art. 2 al Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31 decembrie 2021, iar instanța de apel a menținut-o.

Analizând materialele cauzei penale, Colegiul penal lărgit constată că în ședința de judecată, inculpatul Motricală Vasile personal, prin înscris autentic a depus o cerere la 16.05.2022 (f.d. 161), prin care a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d. 119), ce a fost susținută de apărătorul său.

Admițând cererea inculpatului, prima instanță a purces la cercetarea judecătorească, audiind în sensul dat inculpatul și cercetând materialele cauzei penale (f.d. 162-165).

Colegiul penal lărgit consideră necesar a puncta, că soluțiile instanțelor de fond contravin normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, deoarece judecând cauza, instanțele eronat au dispus încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Colegiul penal lărgit reține că, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de prima instanță, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art. 413 al. (1), art. 415 al. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Colegiul penal lărgit atestă că, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Tot aici Colegiul menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci

urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, deși cererea inculpatului de aplicare a actului de amnistie în privința sa a fost depusă în cadrul ședinței, prima instanță urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit consideră întemeiate criticile recurentului, precum că, instanța de fond corect a examinat probele, le-a apreciat și în partea descriptivă a sentinței a stabilit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, însă în dispozitivul sentinței greșit a constatat că în cazul cercetat procesul penal urmează a fi încetat, fără stabilirea vinovăției și pedepsei inculpatului, or amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală.

Colegiul penal este de acord cu afirmația din decizie, precum că încetarea procesului penal în faza judecării cauzei în prima instanță constituie o soluție, determinată de inoportunitatea atingerii scopului procesului penal, de regulă, fără a se pronunța asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.

Însă în cauză penală în privința lui Motricală Vasile, prima instanță a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, indicând locul, timpul, modul săvârșirii ei de către Motricală Vasile, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, a încadrat juridic acțiunile inculpatului, a descris probele, toate fiind părți componente ale unei sentințe de condamnare (art. 394 alin. (1) Cod penal).

Deci, instanța de apel nu a respectat prescripțiile nominalizate supra și nu a reacționat în modul prevăzut de lege cu referire la erorile de drept comise de instanța de fond, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, întru elucidarea împrejurărilor neconstatate de prima instanță în condițiile legii, menținând o sentință neîntemeiată legal.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei și dispunerii rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și

de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează total deciziei din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului Motricală Vasile XXXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 12 septembrie 2023.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Sergiu Daguța

Boris Talpă

Ghenadie Eremciuc

Anatolie Țurcan

Notă: Din motivul imposibilității semnării deciziei motivate de către judecătorul Ion Guzun, din cauza aflării în concediul de odihnă de la 14 august 2023 și demisiei lui din funcție de la 25 august 2023, prezenta decizie motivată este semnată de către Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție, judecătorul Viorica Puica, în conformitate cu prevederile art. 339 alin.(8) Cod de procedură penală.

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza Motricală Vasile)

1. Prin sentința din 03 iunie 2022 a Judecătorei Strășeni, *la cererea inculpatului depusă în ședința de judecată privind aplicarea actului de amnistie*, a fost încetat procesul penal de învinuire a lui Motricală Vasile de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, în temeiul art. 1 și art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31 decembrie 2021.

2. Procurorul în Procuratura r-nului Xxxx, Ion Carp a declarat *apel*, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-l recunoaște pe Motricală Vasile vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, să-i fie stabilită acestuia o pedeapsă de 500 unități convenționale, încetarea procesului penal și cu liberarea inculpatului de la executarea pedepsei în temeiul actului de amnistie în baza „Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la Proclamarea independenței R. Moldova”, în rest sentința să fie menținută.

În esența apelantul a contestat sentința instanței de fond referitor la modul de aplicare a actului de amnistie, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală.

3. Prin decizia din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, apelul a fost respins, cu menținerea sentinței.

4. Decizia a fost atacată de către procuror cu recurs ordinar în temeiul prevederilor art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală. În esența recurentul a contestat decizia instanței de apel referitor la modul de aplicare a actului de amnistie de către instanța de fond, considerând că la etapa de judecare a cauzei amnistia poate fi aplicată doar prin adoptarea de către instanța judecătorească a sentinței de condamnare cu aplicarea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, conform 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală.

5. Prin decizia din 04 iulie 2022 Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție s-a dispus admiterea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casarea totală a deciziei din 19 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului Motricală Vasile Vasile și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași

instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind considerat întemeiat recursul procurorului.

6. Am semnat decizia menționată a instanței de recurs, în temeiul legii, care obligă judecătorii ce fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprimăm dezacordul cu soluția adoptată de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și considerăm, că urma a fi adoptată o decizie conform art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, de respingerea recursului ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, din următoarele considerente.

7. Constatăm că, instanța de fond prin sentința și instanța de apel prin decizia pronunțate în prezenta cauza penală, întemeiat și justificat au dispus încetarea procesului penal la cererea inculpatului depusă pe parcursul judecării cauzei penale privind aplicarea actului de amnistie, în legătură cu intervenirea Legii cu privire la amnistie (nr.243 din 24.12.2021), în conformitate cu prevederile art. (1) și art.(2) alin.(1)-(3) din această lege.

Astfel, menționăm că, la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art.1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 alin.(1)-(4) al aceleiași Legi, **procesele penale** în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, **încetează la faza** de urmărire penală sau la cea **de judecare** a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de

judicare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Potrivit art. 6 al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art.1–5 nu se aplică persoanei: condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.7¹ din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985/2002: art.135–139, art.140 alin.(2), art.140¹–145, art.151, art.158 alin.(2)–(4), art.160 alin.(3), art.164 alin.(2) și (3), art.165, art.166 alin.(2) și (3), art.166¹ și 167, art.168 alin.(2) și (3), art.169 alin.(2), art.171 și 172, art.174–175¹, art.179 alin.(3), art.181², art.183 alin.(2), art.186 alin.(5), art.187 alin.(2)–(5), art.188, art.189 alin.(2)–(6), art.190 alin.(5), art.191 alin.(5), art.196 alin.(4), art.201¹, art.205 și 206, art.208–209, art.211 alin.(2), art.212 alin.(2)–(4), art.213, art.216 alin.(3), art.217 alin.(4), art.217¹ alin. (3) și (4), art.217³, art.217⁴ alin. (2) și (3), art.217⁶, art.219 alin.(2), art.220 alin.(2) și (3), art.236 și 237, art.238 alin.(2), art.239 alin.(2), art.239¹ și 239², art.240 alin.(3) și (4), art.243 și 244, art.245–246¹, art.247 alin.(2), art.248 alin.(3)–(7), art.248¹ și 248², art.252 alin.(2)–(4), art.257 și 258, art.260¹–261¹, art.264 alin.(2)–(6), art.264¹, art.275, art.278–280, art.282–286, art.289–289³, art.292, art.295 alin.(1)–(6), art.295¹ alin.(1) și (2), art.295² alin.(1)–(3), art.303–315, art.322 alin.(2)–(6), art.324–329, art.330², art.332–335¹, art.337–343, art.344 alin.(2), art.345, art.347, art.349, art.352 alin.(3), art.360, art.362¹ alin.(3), art.365 alin.(2) și (3), art.368 alin.(2), art.369 alin.(3), art.370 alin.(2) și (3), art.385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, art.201, art.206, art.208–208² din Codul penal nr. 985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art.63, art.72 alin.(2), art.101¹, art.103, art.103¹ alin.(2), art.104, art.105², art.107 alin.(3) și (4), art.112¹, art.112³,

art.113¹, art.113², art.115¹, art.116 alin.(2), art.124¹ alin.(2), art.136, art.155⁴, art.155⁶ alin.(2), art.156 alin.(2), art.157 alin.(3) și (4), art.164⁹ alin.(3), art.177 alin.(4)–(6), art.184 alin.(3), art.187¹ alin.(1), art.189, art.198¹, art.200–203², art.206, art.224, art.224², art.224³, art.224⁶ alin. (2), art.225³, art.262, art.263, art.266, art.269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr.985/2002. La aplicarea prevederilor alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

La caz, atestăm că în ședința de judecată până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul asistat de apărătorul său, a depus la instanța de judecată o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie prin încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Totodată, inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a manifestat în scris acordul de a fi aplicat față de el actul de amnistie prin încetarea procesului penal.

În acest context, instanța de fond, justificat prin prisma prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 2 alin.(1)-(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și lipsa restricțiilor stabilite de art. 6 Legii, a aplicat amnistia și în conformitate cu art.391 alin.(1) pct.6), art. 332 alin.(5), art.285 alin.(2), art. 275 pct.4) CPP, a încetat procesul penal în privința inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii imputate.

Cu privire la argumentele expuse în recursul declarat de către procuror, considerăm că acestea nu sunt întemeiate și urmau a fi respinse, deoarece contravin cadrului legal în vigoare, impunând statul la suportarea cheltuielilor ce țin de judecarea cauzelor penale referitor la care statul a declarat amnistia și în care inculpații și-au dat acord scris la aplicarea actului de amnistie, nefiind constatate prohibiții pentru aplicarea actului de clemență.

Astfel, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură *răspunderea penală* și *consecințele condamnării* pentru infracțiunile săvârșite până la apariția actului de amnistiei.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 din Codul penal, care prevede că amnistia reprezintă actul ce are ca efect *înlăturarea răspunderii penale*¹ sau a *pedepsei*², fie *reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*³.

Menționăm că, actul de amnistie constituie o lege organică prin care se stabilesc categoriile de infracțiuni pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori

după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 234 din 24.12.2021, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege. Totodată, prevederile procesual penale privind modalitatea de aplicare a actului de amnistie de către instanța de judecată, inclusiv prin dispunerea încetării procesului penal la judecarea cauzei penale, sunt prevăzute și de Codul de procedură penală.

Astfel, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) - (8) din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) din Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea *răspunderii penale* sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit **art. 275 pct. 4)** din Codul de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **încetată** în cazurile în care a intervenit **amnistia**.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art. 275 pct. 4)-9)** din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) din Codul de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, **prin sentință motivată, încetează procesul penal** în cauza respectivă.

Totodată, conform **art. 332 alin. (1) și (5)** din Codul de procedură penală, în cazul în care, *pe parcursul judecării cauzei*, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în **art. 285 alin. (2)**, instanța, în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Totodată, conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedura penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Prin urmare, constatăm că alegațiile recurentului în sensul existenței obligației instanței judecătorești de a examina cauza penală în fond cu adoptarea doar a sentinței de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate potrivit rigorilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, nu sunt întemeiate și sunt bazate pe înțelesul eronat a legii.

Astfel, conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În conformitate cu art.332 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit prevederilor art. 285 alin.(2) CPP, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată existența circumstanțelor prevăzute de pct.1) – 3) din alin.(2) a art.285 CPP.

În conformitate cu prevederile art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Astfel, cadrul normativ legal aplicabil (art.332 CPP ca norma procesuală de

trimitere la norma de referință) prevede încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei în cazul în care a intervenit amnistia și inculpatul prin cerere scrisă optează pentru încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, care deși nu este motiv de reabilitare a încetării procesului penal, însă cadrul normativ în vigoare prevede în mod expres o asemenea finalizare a procesului penal prin sentința de încetare, care poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei în instanța de judecată, fără ca statul să mai suporte cheltuieli judiciare la cercetarea tuturor probelor a părții acuzării, devreme ce tot statul în persoana legiuitorului a adoptat actul cu privire la amnistia, iar inculpatul prin cerere autentică consimte aplicarea față de el a actului de amnistie și nu pretinde a fi recunoscut nevinovat prin sentința de achitare.

Alegațiile recurentului precum că art.332 CPP este caduc și în cazul intervenirii actului de amnistie urmează a fi adoptată doar sentința de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate, nu este întemeiată, deoarece prevederile art. 332 CPP se înscriu real în ansamblul normelor de drept procedural penal în vigoare și aplicabile prin coroborare reciprocă, cât și cu prevederile altor legi organice, la caz, Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (cât și cu precedentul act de amnistie – Legea nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova) care prin art.2 alin.(2) prevede la fel, încetarea procesului penal cu acordul scris al persoanei inculpate.

În consonanță cu cele menționate supra, cadrul normativ legal prevede și modul de soluționare a cauzei penale și pentru persoanele inculpate cărora este aplicabil actul de amnistie, însă persoana refuză încetarea procesului penal.

Astfel, conform art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei *care refuză încetarea* procesului penal conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței **poate hotărî încetarea procesului penal** dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Acestea prevederi a legii organice sunt în corespundere cu prevederile art.332 alin.(5) CPP, privind interzicerea încetării procesului penal în temeiul art. 275 pct.4) CPP, fără acordul inculpatului (ori amnistia nu este motiv de reabilitare), și în acest caz procedura judecării cauzei penale continuă în mod obișnuit.

Pe cale de consecință, la finalizarea judecării cauzei penale în privința inculpatului care nu dă acordul la încetarea procesului penal în legătura cu intervenirea actului de amnistie, instanța de judecată procedează conform prevederilor art.384 alin.(1) CPP, corespunzător concluziilor făcute în urma cercetării și aprecierii probelor din cauza penală.

Consecutiv, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzie despre vinovăția inculpatului, instanța procedează conform prevederilor art.389 alin.(4)

pct.2) Cod de procedură penală, potrivit căroră, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal (doar pentru cazurile în care inculpatul refuză încetarea procesului penal pe motivul intervenirii acutului de amnistie, ori pretinde a fi recunoscut nevinovat în urma judecării cauzei penale în procedura obișnuită).

Cât privește alegațiile procurorului-recurent precum că prin sentința de încetare nu pot fi soluționate acțiunea civilă a părții civile, chestiunile cu privire la confiscarea specială și corpurile delictive, măsurile de siguranță, cât și nu pot fi repartizate cheltuielile judiciare, menționăm că acestea sunt lipsite de temeinicie și care contravin cadrului legal în vigoare, ori fără atenția procurorului-apelant au rămas prevederile art. 397 Cod de procedura penală.

Astfel, în conformitate cu art.397 Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de condamnare, precum și al celei de achitare sau **de încetare** a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art.395 și 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă: 1) hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărârea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei; 2) hotărârea cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă; 3) hotărârea cu privire la corpurile delictive; 4) hotărârea cu privire la măsurile de ocrotire; 5) dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare; 6) dispoziția referitoare la procedura și termenul declarării apelului sau a recursului împotriva sentinței, după caz.

Pentru motivele expuse supra, deși vinovăția inculpatului, în comiterea infracțiunii imputate este adevărată, considerăm ca fiind corectă soluția instanței de fond și a instanței de apel privind dispunerea încetării procesului penal în privința inculpatului în prezenta cauza penală pe motivul intervenirii actului de amnistie și acceptului inculpatului prin cerere la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, ori unul din efecte a actului de amnistie, este cel de înlăturare a răspunderii penale, iar prevederile actului de amnistie cât și prevederile art. 332 alin.(1), 391 pct.6) CPP, admit încetarea procesului penal în asemenea situație.

Este de menționat că, prin argumentele recurentului care, la caz au fost considerate ca fiind întemeiate de către Colegiul penal, este negat efectul de drept a actului de amnistie, în ce privește înlăturarea *răspunderii penale*, efectul amnistiei prevăzut de art. 107 alin. (1) din Codul penal, și care intervine pentru persoanele în privința căroră cauza penală încă nu a fost examinată și persoana nu a fost trasă la răspundere penală cu aplicarea pedepsei și persoana inculpată consimte aplicarea actului de amnistie prin încetare a procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de judecată.

Mai mult ca atât, unul din argumentele recurentului privind imposibilitatea încetării procesului penal în prezenta cauza penală, a fost imposibilitatea aplicării art.8 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, în ce privește prohibiția de liberarea inculpatului de pedeapsa complementară obligatorie prevăzută de lege, însă la caz, sancțiunea legii penale în baza căreia inculpatul a fost învinuit, nici nu

prevede pedeapsa complementară obligatorie, iar prin urmare, acest argument a recurentului este străin prezentei cauzei penale.

Din acestea motive, considerăm că recursul urma a fi respins ca fiind inadmisibil, iar decizia instanței de apel, la caz, urma a fi menținută.

Judecători:

Sergiu Daguța

Ghenadie Eremciuc